Thomas <de Aquino>: Summa theologiae: Pars secunda: prima pars

Mainz: Peter Schoeffer, 8. Nov. 1471 Seite 128

maxime est potentia actiua. quia mouet omnes
potētias ad suos actus ut sup̄ dcm est. g̊ in ipa
nō est habitus. ¶ P̄. in potētijs nālibꝫ nō ē ali=
quis hītus. qꝛ ex natura sūt ad aliquid detmīa=
te. ſꝫ volūtas ex natura ordiatur ad h̄ ꝙ tendat
in bonū ordinatū rōne. g̊ in volūtate nō ē aliq̄s
habitus. ¶ Sed ɔtra est ꝙ iusticia ē hītus quī=
dam. ſꝫ iusticia ē in volūtate. est eni iusticia habi
tus ſm quē aliqui volūt et opantur iusta ut dꝛ
in. v. eth̄. g̊ volūtas est ſbiectū alicuius hītus.
Rn̄sio. dd̊ ꝙ oīs potētia q̄ diūsimode pt ordi=
ari ad agēdū indiget hītu quo bn̄ disponatur
ad suū actū. volūtas aūt cū sit potētia rōnalis di
ūsimode p̄t ad agēdū ordiari. et ideo oportꝫ in vo
lūtate aliquē habitū ponē quo bene disponatur
ad suū actū. ex ipa etiā rōe habitus apparet ꝙ
habꝫ quēdā pn̄cipalē ordinē ad voluntatē. ꝓut
habitus ē quo quis vtitur cū voluerit ut sup̄ di=
ctū est. ¶ Ad. j. g̊ dd̊m. ꝙ sicut in intellcū ē aliqua
spēs q̄ ē silitudo obiecti. ita opꝫ in volūtate ꝛ in
qualibꝫ vi appetitiua esse aliquid quo inclinetur
in suū obiectū. cū n̄l aliud sit actus appetitiue ṽ
tutis q̄ꝫ inclinatio quedā ut sup̄ dcm ē. ad ea g̊
ad q̄ sufficiēter inclinatur p naturā ipius potētie
nō indiget aliqua qualitate inclinātē. ſꝫ quia ne
cessariū est ad finē hūane vite ꝙ vis appetitiua
inclinetur ad aliquid determiatū ad qd̊ nō incli
natur ex natura potētie que se habꝫ ad multa ꝛ
diūsa. ideo necesse est ut in volūtate ꝛ in alijs vi
ribꝫ appetitiuis sint quedā qualitates inclinātes
que habitus dr̄. ¶ Ad. ij. dd̊. ꝙ intellcūs agēs
ē agēs tm̄ et nullo mō patiēs. ſꝫ volūtas et que=
libꝫ vis appetitiua ē mouens motū ut dꝛ in. iij. de
aīa. et ideo nō est silis rō de vtroqꝫ. nā esse susce=
ptiuū habitus ɔuenit ei qd̊ ē quodāmō in potē=
tia. ¶ Ad. iij. dd̊m. ꝙ volūtas ex ipa natura potē
tie inclinatur in bonū rōis. ſꝫ qꝛ h̄ bonū multipli
citer diūsificatur. necessariū est ut ad aliquod de
terminatū bonū rōnis volūtas p aliquē habitum
inclinetur ad h̄ ꝙ sequatur ꝓmptior opatio.

AD. vj. sic ꝓcedit̄. vidꝛ ꝙ in angelis nō sint
hītus. dic̄ eni maximus ɔmētator dyonisij
. vij. ca. ce. ierarchie. nō ɔuenit arbitrari ṽtutes
intellcūales id est spūales more accn̄tiū quēad
modū et in nob̄ sūt in diuinis intellcībꝫ. s. āgelis es
se ut aliud in alio sit sic in ſbiecto. accn̄s eni oē
illinc repulsū est. ſꝫ oīs habitus est accn̄s. g̊ in
angelis nō sūt hītus. ¶ P̄. sic dyo. dicit in. iiij.
ca. cel. ierarchie. sancte celestiū essentiaꝝ dispo=
sicōnes sup oīa alia dei bonitatē pticipāt. ſꝫ sp
qd̊ est p se est p̄us et potius eo qd̊ est p aliud. g̊
angeloꝝ essentie p seipas ɔficiūtur ad ɔformita
tē dei. nō g̊ p aliquos habitus. et h̄ vidꝛ esse racō
maximi qui ibidē ſbdit. si eni h̄ essꝫ nō vtiqꝫ ma=
neret in semetipa haꝝ essentia nec deificari per se
quātū foret possibile valuisset. ¶ P̄. habitus est
dispositio quedā ut dꝛ in. v. meth̄. ſꝫ dispositio ut
ibidē dꝛ est ordo hn̄tis ptes. cū g̊ angeli sint sim
plices ſbe vidꝛ ꝙ in eis non sint disposicōnes et
habitus. ¶ Sꝫ ɔtra est. ꝙ dicit dyo. vij. ca. cel.
ierarchie. ꝙ angeli p̄me ierarchie noīantur ca=
lefacientes et throni ꝛ effusio sapie manifestatio
deiformi ipoꝝ habitu. Rn̄sio. dd̊m ꝙ quidā po
suerūt in angelis nō esse hītus. ſꝫ quecūqꝫ dr̄ de
eis ēentialiter dr̄. vn̄ maximus post p̄dcā ṽba
que induximus dic̄ btītudines eaꝝ atqꝫ ṽtutes
que in eis sūt essentiales sūt ꝓpter immateriali=
tatē. et h̄ etiā simplicius dicit in ɔmento p̄dica=
mētoꝝ. sapia q̄ ē in aīa hītus ē. q̄ aūt in intellcū
ſba. oīa eni q̄ sūt diuina et p se sufficiētia sūt et in
seipis existentia. que quidē positio ptim hꝫ veri=
tatē et ptim cōtinet falsitatē. manifestū ē eni ex=
p̄missis ꝙ subiectū habitus nō est nisi ens in po
tentia. ɔsiderātes g̊ p̄dci ɔmentatores ꝙ ange
li sūt ſbe immateriales. et ꝙ nō est in illis poten=
tia materie. ſm h̄ ab eis habitū excluserūt ꝛ oē
accn̄s. ſꝫ qꝛ in angelis licꝫ nō sit potētia manife=
ste est tn̄ in eis aliqua potētia. esse eni actū purū
est ꝓpriū dei. et ideo inquātū in eis inuenitur de
potētia intm̄ in eis pn̄t inueniri habitus. ſꝫ qꝛ po
tētia materie ꝛ potētia intellcūalis ſbe nō ē vni=
us rōnis. ideo p ɔsequēs nec hītus vnius rōis
est vtrobiqꝫ. vn̄ simplicius dicit in cōmento p̄=
dicamentoꝝ. ꝙ habitus intellcūalis ſbe nō sūt
siles hijs qui sūt h̄ habitibꝫ. sed magis sūt siles
simplicibꝫ et immaterialibꝫ spēbꝫ quas cōtinet
in seipo. circa huiōi tn̄ habitū aliter se habꝫ an
gelicus intellcūs et intellcūs hūanus. intellcūs
eni hūanus cū sit infirmus in ordie intellcūum
ē in potētia respcū oīm intelligibiliū. sic materia
p̄a respcū oīm formaꝝ sensibiliū. et ideo ad oīa
intelligenda indiget habitu aliquo. ſꝫ intellcūs
angelicus non se hꝫ sic p̄ma potentia in gn̄e in=
telligibiliū. ſꝫ sic actus quidā. non aūt sic actus
purus. h̄ eni solius dei ē. ſꝫ tn̄ pmixtione alicuius
potētie. et tāto minus hꝫ de potētialitate quāto ē
superior. et ideo ut in p̄mo dcm ē inquātū ē in po
tentia indiget pfici hītualiter p aliquas species
intelligibiles ad opacōꝫ ꝓpriā. ſꝫ inquātū ē actu
p essentiā suā p̄t aliqua intelligere ad minus se
ipm. et alia ſm modū sue ſbe ut dꝛ in li. de causis
et tanto pfectius quāto ē pfectior. ſꝫ qꝛ nullus
angelus ptīgit ad pfectōꝫ dei. ſꝫ in infinitū distat
ꝓpter h̄ ad attingēdū ad ipm deum p intellcūm
et volūtatē indigent aliquibꝫ hītibꝫ tanq̄ꝫ in po
tētia existētes respcū illius actus puri. vnde et
dyo. dicit habitus eoꝝ esse deiformes quibꝫ scꝫ
ɔformātur deo. habitus aūt qui sūt disposicōnes
ad esse nāle nō sūt in angelis cū sint immateria=
les. ¶ Ad. j. g̊ dd̊. ꝙ ṽbū maximi ē intelligendū
de hītibꝫ et accn̄tibꝫ materialibꝫ. ¶ Ad. ij. dd̊m.
ꝙ quātū ad h̄ ꝙ ɔuenit angelis p suā essentiam
nō indigēt habitu. ſꝫ qꝛ nō ita sūt p seipos entes
quin pticipāt sapiam et bonitatē diuinā. ideo inq̄ꝫ
tū indigent pticipare aliquid ab exteriori intm̄
necesse ē in eis ponē habitus. ¶ Ad. iij. dd̊m. ꝙ
in angelis nō sūt ptes essentie. ſꝫ sūt ptes ſm po
tētiā. inquātū intellcūs eoꝝ p plures spēs pfici=
tur et volūtas eoꝝ se habꝫ ad plura.

DEinde ɔsiderādū est de causa habitu
um. ¶ Et p̄mo quātū ad gn̄ationem
ipoꝝ. ¶ Scdo quātū ad augmentū.

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-v-85/0128
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt